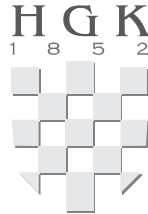

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize
Odjel za makroekonomske analize

Vanjskotrgovinska razmjena županija RH

Vrijednost i trendovi vanjskotrgovinske razmjene županija

Struktura izvoza po zemljama i djelatnostima

Zaključno

Srpanj 2017.

Vrijednost i trendovi vanjskotrgovinske razmjene županija

Do zastoja u objavi podataka o robnoj razmjeni po županijama došlo je nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji. Nakon pristupanja više nije bila moguća obrada po podacima Carinske uprave već je trebalo uključiti i Intrastat obrasce, te DZS duže vrijeme nije objavljivao podatke za županije. Sredinom ove godine ti su podaci ipak objavljeni, i to za razdoblje od 2013. do 2016. godine, ali uz napomenu da se vrijednost izvoza i uvoza županija prate po sjedištu izvoznika i uvoznika. Tako se, npr., izvoz plina s plinskih polja u Jadranu registrira u Gradu Zagrebu. Zbog toga Grad Zagreb očekivano ima kudikamo najveći udio u ukupnom robnom izvozu i uvozu među županijama od približno 33%, veći od cijele Jadranske Hrvatske. Istodobno, Dubrovačko-neretvanska županija ostvaruje samo 0,2% ukupnog izvoza RH, a Ličko-senjska samo 0,3% ukupnog uvoza. Iz istog razloga, uslijed povremenog preseljenja sjedišta tvrtki do kojeg je dolazilo, i dugoročnije trendove u kretanju robne razmjene po županijama treba uzeti s rezervom.

ROBNA RAZMJENA RH S INOZEMSTVOM, 2016. GODINA

Županija	Vrijednosti, 000 HRK			Udio u RH, %	
	Izvoz	Uvoz	Saldo robne razmjene	Izvoz	Uvoz
Republika Hrvatska	92.763.217	148.474.542	-55.711.325	100,0	100,0
Kontinentalna Hrvatska	68.620.030	117.788.782	-49.168.752	74,0	79,3
Grad Zagreb	30.636.825	74.099.101	-43.462.276	33,0	49,9
Zagrebačka	5.002.785	14.349.313	-9.346.528	5,4	9,7
Krapinsko-zagorska	3.426.398	2.638.712	787.686	3,7	1,8
Varaždinska	7.110.719	7.266.130	-155.411	7,7	4,9
Koprivničko-križevačka	2.337.560	1.885.632	451.928	2,5	1,3
Međimurska	4.155.733	3.425.117	730.616	4,5	2,3
Bjelovarsko-bilogorska	1.042.190	1.371.123	-328.933	1,1	0,9
Virovitičko-podravska	1.100.682	625.460	475.222	1,2	0,4
Požeško-slavonska	830.423	558.424	271.999	0,9	0,4
Brodsko-posavska	1.897.172	1.342.377	554.795	2,0	0,9
Osječko-baranjska	4.263.622	3.922.515	341.107	4,6	2,6
Vukovarsko-srijemska	1.361.336	2.632.845	-1.271.509	1,5	1,8
Karlovačka	2.422.695	1.863.829	558.866	2,6	1,3
Sisačko-moslavačka	3.031.890	1.808.204	1.223.686	3,3	1,2
Jadranska Hrvatska	14.703.031	20.588.852	-5.885.821	15,9	13,9
Primorsko-goranska	3.589.991	6.642.659	-3.052.668	3,9	4,5
Ličko-senjska	231.931	107.494	124.437	0,3	0,1
Zadarska	1.711.069	1.693.168	17.901	1,8	1,1
Šibensko-kninska	371.808	463.361	-91.553	0,4	0,3
Splitsko-dalmatinska	3.512.744	4.967.686	-1.454.942	3,8	3,3
Istarska	5.084.365	6.160.731	-1.076.366	5,5	4,1
Dubrovačko-neretvanska	201.123	553.753	-352.630	0,2	0,4
Neraspoređeno	9.440.156	10.096.907	-656.751	10,2	6,8

Izvor: DZS; obrada: HGK

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr

Unatoč navedenim nedostacima u statističkom iskazivanju, to su službeni podaci koji pokazuju vrijednosti vanjskotrgovinske razmjene hrvatskih županija. Ti podaci pokazuju da je robna razmjena, uz Grad Zagreb, snažno koncentrirana na nekoliko županija. Prvih pet županija s najvećim izvozom tako čine 56,2% ukupnog izvoza RH, a prvih deset čak 75,3%. Koncentracija je kod uvoza još izraženija pa prvih pet županija uvozi 73,1% ukupne vrijednosti uvoza RH, a prvih deset čak 84,9%. Uz to treba napomenuti da je prisutan i značajan udio regionalno neraspoređenog dijela vanjskotrgovinske razmjene, kod izvoza 10,2%, a kod uvoza 6,8%.

Uz samu vrijednost izvoza i uvoza značajan podatak za županije jest i kretanje njihova vanjskotrgovinskog salda. Tako tek polovina, točnije jedanaest županija, ostvaruje robni suficit u robnoj razmjeni s inozemstvom. Među njima su najveći robni suficit u 2016. godini ostvarile Sisačko-moslavačka i Krapinsko-zagorska županija. Istodobno, među dvadeset i jednom regionalnom jedinicom, Grad Zagreb ostvaruje kudikamo najveći deficit, tek nešto niži od cijele Kontinentalne Hrvatske, s obzirom na to da je u njemu sjedište većine velikih trgovinskih lanaca, tvrtki velikih uvoznika, osobito kada su energenti u pitanju, ali i niza generalnih zastupnika pojedinih proizvoda. Uz Grad Zagreb, prema visini vanjskotrgovinskog deficita najviše se ističu Zagrebačka i Primorsko-goranska županija.

Trendove u kretanju robne razmjene zadnjih je godina uobičajeno pratiti u usporedbi s pretkriznom 2008. godinom jer je nakon nje došlo do većih promjena u gospodarstvu Hrvatske. Tako usporedba robnog izvoza u 2016. s 2008. godinom pokazuje da je većina županija premašila pretkriznu razinu izvoza što je dovelo do istog takvog trenda na nacionalnoj razini. Najveći rast od čak 440% zabilježen je u Ličko-Senjskoj županiji koja je u pretkriznom razdoblju ostvarivala izrazito nisku razinu izvoza, te u Zagrebačkoj i Međimurskoj županiji. Nekoliko županija ipak nije dostiglo razinu izvoza iz 2008. godine što se pretežno odnosi na županije Jadranske Hrvatske, u kojima je najviše smanjena vrijednost izvoza u djelatnosti brodogradnje, te na Sisačko-moslavačku županiju u kojoj je zbog izraženog smanjenja izvoza prerađivačke industrije u 2016. godini došlo do pada izvoza u odnosu na pretkriznu razinu.

Struktura izvoza po zemljama i djelatnostima

S obzirom na to da su Italija, Njemačka, Slovenija, BiH i Austrija najveća izvozna tržišta Hrvatske (prema njima je u 2016. godini plasirano približno 54% ukupnoga robnog izvoza Hrvatske), ne iznenađuje podatak da su ove zemlje ujedno i najzastupljenija tržišta većine županija. Točnije, u prošloj godini samo kod sedam županija ove zemlje nisu zauzimale prva tri mjesta prema vrijednosti ukupnog izvoza. Kao izuzetak se posebice isticala Karlovačka županija koja je, zahvaljujući izvozu naoružanja, najviše izvozila u Sjedinjene Američke Države, dok je treće mjesto u njenu izvozu zauzimao izvoz u Švicarsku. Među najznačajnijim tržištima pojedinih županija našla su se i neka manje očekivana tržišta pa se tako među trima najvećim tržištima Šibensko-kninske županije, zahvaljujući izvozu brodova, našla Norveška, a u Splitsko-dalmatinskoj županiji iz istog razloga Maršalovi otoci.

NAJVAŽNIJA IZVOZNA TRŽIŠTA ŽUPANIJA, 2016. GODINA

Županija	Najvažnija izvozna tržišta i njihov udio u ukupnom izvozu županije		
	1.	2.	3.
Republika Hrvatska	Italija 13,7%	Slovenija 12,5%	Njemačka 11,8%
Kontinentalna Hrvatska	Slovenija 13,4%	Njemačka 13,2%	BiH 10,4%
Grad Zagreb	Slovenija 16,1%	BiH 13,9%	Njemačka 8,4%
Zagrebačka	Slovenija 20,1%	Italija 12,0%	Njemačka 10,6%
Krapinsko-zagorska	Slovenija 22,1%	Njemačka 17,8%	Austrija 11,7%
Varaždinska	Njemačka 22,3%	Austrija 19,3%	Italija 11,2%
Koprivničko-križevačka	Njemačka 14,2%	BiH 10,2%	Italija 8,8%
Međimurska	Njemačka 32,5%	Austrija 15,7%	Slovenija 9,9%
Bjelovarsko-bilogorska	Slovenija 18,8%	Italija 16,9%	BiH 15,3%
Virovitičko-podravska	Italija 19,2%	Njemačka 17,2%	Austrija 9,7%
Požeško-slavonska	Italija 32,5%	Njemačka 22,2%	BiH 10,5%
Brodsko-posavska	Italija 19,4%	UK 15,7%	Njemačka 11,0%
Osječko-baranjska	Njemačka 13,7%	BiH 11,8%	Mađarska 11,2%
Vukovarsko-srijemska	Njemačka 18,9%	Italija 15,9%	BiH 13,3%
Karlovačka	SAD 35,0%	Njemačka 9,4%	Švicarska 9,0%
Sisačko-moslavačka	Austrija 22,8%	Italija 12,4%	Slovenija 11,0%
Jadranska Hrvatska	Italija 27,2%	Slovenija 13,0%	Njemačka 8,3%
Primorsko-goranska	Italija 24,4%	Slovenija 15,6%	BiH 13,8%
Ličko-senjska	Italija 41,2%	Austrija 12,4%	Njemačka 10,8%
Zadarska	Italija 19,4%	Njemačka 15,5%	Slovenija 14,6%
Šibensko-kninska	Njemačka 23,8%	BiH 17,2%	Norveška 17,1%
Splitsko-dalmatinska	Italija 23,6%	Slovenija 13,0%	Maršalovi otoci 8,8%
Istarska	Italija 35,8%	Slovenija 11,9%	Nizozemska 9,4%
Dubrovačko-neretvanska	BiH 13,7%	Izrael 12,6%	Njemačka 10,3%
Neraspoređeno	Italija 21,6%	Nizozemska 10,2%	Španjolska 6,8%

Izvor: DZS; obrada: HGK

Promatrano po glavnim djelatnostima NKD-a, podaci su obrađeni po organizacijskom načelu, odnosno dobiveni su razvrstavanjem poduzeća, koja su realizirala izvoz i uvoz, prema pretežitoj djelatnosti koju obavljaju. Prema tim podacima većina županija svoj izvoz temelji na proizvodima prerađivačke industrije čije se udio u ukupnom izvozu u 2016. godini kretao između 96,4% u Sisačko-moslavačkoj do 32,8% u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Tako je Dubrovačko-neretvanska županija ujedno bila i jedina županija u kojoj je najveći izvoz ostvarivala djelatnost trgovine. Trgovina je uz prerađivačku industriju u većini županija bila najzastupljenija djelatnost u izvozu i tek su kod nekolicine županija neke od drugih djelatnosti zauzimale drugo mjesto po udjelu u izvozu županije. Pri tome se mogu izdvojiti tri slavonske županije u kojima se na drugom mjestu po vrijednosti izvoza nalazila poljoprivreda, ali i Zadarska županija u kojima su zahvaljujući djelatnosti ribarstva primarne djelatnosti također zauzimale drugo mjesto.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr

NAJZASTUPLJENIJE DJELATNOSTI U IZVOZU ŽUPANIJA, 2016. GODINA, PO ORGANIZACIJSKOM NAČELU

Županija	Najzastupljenija djelatnost u izvozu i njezin udio u %	Druga djelatnost po zastupljenosti u izvozu i njezin udio u %
Grad Zagreb	Prerađivačka industrija (39,6%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (28,2%)
Zagrebačka	Prerađivačka industrija (62,3%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (29,7%)
Krapinsko-zagorska	Prerađivačka industrija (90,5%)	Opskrba el. energijom, plinom, parom (5,2%)
Varaždinska	Prerađivačka industrija (95,4%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (2,9%)
Koprivničko-križevačka	Prerađivačka industrija (86,6%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (7,5%)
Međimurska	Prerađivačka industrija (90,4%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (7,0%)
Bjelovarsko-bilogorska	Prerađivačka industrija (68,1%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (22,6%)
Virovitičko-podravska	Prerađivačka industrija (76,7%)	Poljoprivreda, ribarstvo i šumarstvo (11,9%)
Požeško-slavonska	Prerađivačka industrija (89,5%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (8,2%)
Brodsko-posavska	Prerađivačka industrija (82,6%)	Poljoprivreda, ribarstvo i šumarstvo (10,2%)
Osječko-baranjska	Prerađivačka industrija (77,6%)	Poljoprivreda, ribarstvo i šumarstvo (12,1%)
Vukovarsko-srijemska	Prerađivačka industrija (84,0%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (9,3%)
Karlovačka	Prerađivačka industrija (94,6%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (3,8%)
Sisačko-moslavačka	Prerađivačka industrija (96,4%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (3,0%)
Primorsko-goranska	Prerađivačka industrija (59,0%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (30,3%)
Ličko-senjska	Prerađivačka industrija (58,0%)	Rudarstvo i vađenje (23,1%)
Zadarska	Prerađivačka industrija (65,4%)	Poljoprivreda, ribarstvo i šumarstvo (30,0%)
Šibensko-kninska	Prerađivačka industrija (77,1%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (12,5%)
Splitsko-dalmatinska	Prerađivačka industrija (67,9%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (22,1%)
Istarska	Prerađivačka industrija (84,6%)	Trgovina na veliko i na malo, mot.vozila (10,1%)
Dubrovačko-neretvanska	Trgovina na veliko i na malo, m.v. (53,3%)	Prerađivačka industrija (32,8%)

Izvor: DZS; obrada: HGK

Zaključno

Robna razmjena je još jedan od pokazatelja koji pokazuje znatnu razliku u gospodarskoj snazi i strukturi gospodarstava hrvatskih županija. Uz navedene nedostatke u mogućnostima statističke obrade, podaci o robnoj razmjeni pokazuju znatnu koncentraciju izvoza i uvoza u Gradu Zagrebu te nekolicini ekonomski snažnijih županija. Međutim, promatrano kroz uspješnost ukupne robne razmjene, odnosno saldo robne razmjene, rezultati su nešto drugačiji te neke manje županije ostvaruju veći ili manji pozitivni saldo, dok Grad Zagreb bilježi deficit približno tek 20% manji od onog na nacionalnoj razini. Podaci o robnoj razmjeni po županijama pokazuju i da su Italija, Njemačka, Slovenija, BiH i Austrija najznačajnija izvozna tržišta većine županija, kao i da se izvoz većine županija temelji na proizvodima prerađivačke industrije te trgovinskoj djelatnosti.

Opće napomene:

Ovu analizu izrađuje i za nju je odgovorna HGK. Informacije, mišljenja, analize i zaključci koji se iznose temelje se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost HGK pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, analize i zaključci izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje ovise o promjenama izvora informacija te o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Ova publikacija ili njeni dijelovi ne mogu se kopirati ili bilo kako drukčije reproducirati bez navođenja izvora.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr